

שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה וכו' אבל חיוז הארץ בשביעית וצמעשרות אינו אלא מפני שהוא כיבוש רבים. וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכיבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל.

ראה מש"כ בזה בפ"כ מאיסור"ג ה"ג. ובפ"א מתרומות ה"ג וה"ג, ושם בהשמות עמוד קנ"ד ולהלן.

שם: והרי הוא אומר והשימותי את מקדשיכם, ואמרו חכמים אע"פ ששוממין בקדושתן הם עומדים.

הכ"מ והרד"ו לא זיינו המקום שאמרו חכמים אע"פ וכו', אולם מהר"י קורקוס ז"ל למתני' במס' מגילה כ"א, לגבי ציכ"נ שחרב, יעו"ש, ופלא שהכ"מ והרד"ו לא זיינו לזה.

וראה במהריק"ו שפירש איך לומדים מקרא זה דאע"פ ששוממין בקדושתן הן עומדין. וראה בשו"ת המהרי"ט סי' קכ"ג פירוש נפלא בזה. יעו"ש.

שם: ושכינה אינה בטלה והרי הוא אומר [ויקרא כו-לא] והשימותי את מקדשיכם, ואמרו חכמים אע"פ ששוממין בקדושתן הן עומדים.

ראה להלן בפ"ו ה"ז שכתב: אע"פ שהמקדש חרב היום צעונותינו, חייב אדם צמורא' כמו שהיה נוהג בו בצנינו וכו' שנאמר [ויקרא יט-ל] את שבתותי תשמורו ומקדשי תירא. מה שמירת שבת לעולם אף מורא מקדש לעולם, שאע"פ שחרב בקדושתו הוא עומד. והקשו דמאחר דהציא כאן קרא דוהשמותי וגו', למה לריך לילפותא משבת, וראה מש"כ בזה להלן שם.

פ"ו ה"ז: וכיון שעלה עזרא וקידשה לא קידשה בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה. ולפיכך כל מקום שהחזיקו בו עולי צבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקודש היום. ואע"פ שנלקחה הארץ ממנו, וחייב בשביעית וצמעשרות על הדרך שציארנו בהלכות תרומה.

עמש"כ בספרנו בפ"כ מאיסור"ג ה"ג ובפ"א מתרומות ה"ג וה"ג, ושם בה"ה, וכן שם בה"ז ח' וט'. ושם ה"י וה"א.

וראה ציאר הגר"א צו"ד סי' שלא סק"ו וסקכ"ח מש"כ לענין אי יש קנין לגוי בזמן הזה כדברי הסה"ת, יעו"ש, וראה מש"כ בזה בפ"כ מאיסור"ג ה"ג הנו'.

פ"ו ה"א וה"ב: מצות עשה ליראה מן המקדש וכו', ואי זו היא יראתו וכו' ולא יעשה הר הבית דרך שיכנס וכו' כדי לקצר הדרך וכו', ולא יכנס לו אלא לדבר מצוה. ובספר משנת יעבך אר"ח סי' מז אות י' כתב: שאפילו מי שטבל כדין ונטהר מטומאה היוצאת מגופו, ועלה להר הבית שלא לצורך מצוה, וכגון בזמן הזה שאין צורך מצוה לעלות להר הבית, עובר בעשה דמורא מקדש.

ולענ"ד אם עולה באופן הנו' להתפלל שם מתוך רגש קודש להיות קרוב יותר למקום קדש הקדשים, ובפרט שצרכנו להתפלל על חורבן הבית שיבנה במהרה בימינו, הוי שפיר צורך מצוה, ואינו עובר בעשה של מורא מקדש.

ועי' במאירי בשבועות טו"א, שאחר שהציא את דברי הראב"ד לעיל בפ"ו ה"ו שס"ל שהנכנס במקום המקדש בזה"ל אין בו כרת כתב: והמנהג פשוט ליכנס שם לפי מה ששמענו. ומצאנו דאינו עובר בזה על איסור מורא מקדש, וזה כמש"כ, ולא כהמשנה יעבך. אך ראה בספרו שם שמגיה דברי המאירי, ולדעתו ז"ל: והמנהג פשוט לא ליכנס שם, אך אין נראה שיש להגיה כן. ועי'.

וראה ברורה דמותר ליכנס בזה"ל ממש"כ בה"ז: ואע"פ שהמקדש חרב היום וכו' חייב אדם צמורא' וכו', ולא ישב בעזרה, ומצאנו דדוקא ישיבה אסור אצל אם לא ישב מותר. [והיינו אדם טהור כמש"כ בפאה"ש סי' ג' אות כה.]

ב. ראה בספר הנו' שם באות ד' מה שהציא משו"ת שאילת דוד קונטרס דרישת ציון וירושלים מאמר ראשון שאי אפשר למדוד צמנינו ולכיון המקום יעו"ש, והנה בשאלת דוד דן על כיון מקום המצבה, שמקומו צריך להיות מכוון ביותר וכמש"כ הרמב"ם לעיל בפ"ג ה"א וה"ב. וראה מש"כ בספרנו שם. אצל אין מזה ראה למדידת שטח העזרה והר הבית כולו ומה שמחוץ להר הבית המקודש, שע"ז לא דן בשאלת דוד. יעו"ש.

ג. בטורי אבן במגילה כ"ב, הקשה דמאחר דצבי"נ אסור ליכנס בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים, א"כ איך אמרי' צמנינו יט"א, גבי עובדא דחוני המעגל שהתפלל וירדו גשמים הרבה עד שישראל עלו מירושלים להר הבית, והא מאחר דצבי"נ אסור בכה"ג, כ"ש בזה הבית. ולפמש"כ הרמב"ם כאן: ולא יכנס לו אלא לדבר מצוה, תקשה נמי כן דאיך נכנסו להר הבית מפני הגשמים.

ואולי ירדו גשמים הרבה שהיה סכנת נפשות בשחייתן בירושלים צמניהן, ולכן עלו להר, להנצל מפני הגשמים, ובסכנה ודאי מותר.

פ"ו ה"ו: ואסור לכל אדם ליכנס בכל העזרה, ואין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד. ראה במ"ל שכתב: לא נתבאר איסור זה אם הוא מדאורייתא או מדרבנן, וראה בהמשך דבריו.

ולכאורה מזה שהרמב"ם הציא להלכה זו דאסור לכל אדם ליכנס בכל העזרה, צפרק שלפנינו שעוסק מיראה מן המקדש, וכמש"כ בה"א: מצוה עשה ליראה מן המקדש וכו', ובהמשך ההלכות עוסק בדין זה ליראה מן המקדש, יעו"ש, ובה"ז שאחר ההלכה שלפנינו כותב: אע"פ שהמקדש היום חרב צעונותינו, חייב אדם צמורא' כמו שהיה נוהג בו בצנינו וכו'. ולא ישב בעזרה וכו', ואשר ע"כ משמעות דבריו דדין זה דאסור ליכנס בכל העזרה, הוא ג"כ מדין מורא מקדש. שו"ר שכן מפורש בקריית ספר כאן, ובמנ"ח מצוה רנ"ד, ובעוד אחרונים.

וראה בתוס' וצח"ס טו"א, ד"ה מיושב, [הוצא במ"ל] שכתב: וא"ת מה ליושב שכן אסור בעזרה כדאמר צימא כה"א, דאין ישיבה בעזרה וכו' ושמא אינו מן התורה, תדע דאי דאורייתא אמאי צריך קרא לקמן בדף כ"ג, ליושב למצוה תיפול"ל דאפי' בלא עבודה אין ישיבה בעזרה.